

Vergaderjaar 2009–2010

32 123 V

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2010

Nr. 69

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 maart 2010

Op 27 januari jl. had in Londen, voorafgaand aan de Afghanistanconferentie een door het Verenigd Koninkrijk (VK) georganiseerde bijeenkomst over de ontwikkelingen in Jemen plaats. Nederland werd hierbij vertegenwoordigd door de ministers Verhagen en Koenders. Naast Nederland waren de zes leden van de Gulf Cooperation Council (GCC) en het GCC-secretariaat, Egypte, Jordanië, Turkije, de VS, Canada, Rusland, Japan, China, Frankrijk, Duitsland, Italië, het Spaanse EU-voorzitterschap, EU Hoge Vertegenwoordiger Ashton, een vertegenwoordiger van Verenigde Naties, de Wereldbank, het Internationaal Monetair Fonds en uiteraard Jemen bij de ministeriële bijeenkomst aanwezig.

Tijdens de bijeenkomst werd onder meer gesproken over de huidige situatie in Jemen, het gevaar van radicalisering en de noodzaak van een alomvattende benadering van de internationale gemeenschap. Ook is gesproken over de noodzakelijke politieke en economische hervormingen in Jemen en mogelijkheden voor versterkte internationale coördinatie en betrokkenheid. Jemen en de internationale gemeenschap dienden aandacht te houden voor de grondoorzaken van het fragiele karakter van Jemen. Het opdrogen van de olie-inkomsten die zo'n 80% van de overheidsinkomsten vormen terwijl er nauwelijks sprake is van economische diversificatie, in combinatie met toenemende waterschaarste, een explosieve bevolkingsgroei, uitsluiting van vrouwen uit het openbare leven, de opkomst van terroristische groeperingen en de grote vluchtelingenstroom uit Afrika, baarde de internationale gemeenschap grote zorgen.

In mijn interventie refereerde ik aan het langjarige Nederlandse ontwikkelingsprogramma in Jemen, dat met een inzet op onderwijs, reproductieve gezondheid en water geënt is op een aantal van deze meer structurele oorzaken van de instabiliteit in het land. Ook pleitte ik voor een alomvattende aanpak, waarbij naast maatregelen op het gebied van veiligheid ook aandacht bestaat voor de nodige economische, sociale en politieke hervormingen in Jemen. Er zijn geen nieuwe plannen nodig. Het gaat nu om implementatie van bestaande plannen. Betrokkenheid van Arabische

partners is hierbij van groot belang. Ik sprak mijn zorg uit over het toenemend aantal Jemenieten die vatbaar blijken voor radicalisering en de boodschap van Al Qaida. Nederland is bereid de Jemenitische regering bij te staan bij het implementeren van beleid op het gebied van terrorismebestrijding en radicalisering. Terrorisme en radicalisering dienen echter te worden bestreden met inachtneming van mensenrechten en de rule of law. Tevens riep Nederland de Jemenitische regering op de nationale dialoog zo snel mogelijk te starten. Ook een eerlijke verdeling van welvaart en grondstoffen was noodzakelijk om tot een duurzame vrede in Jemen te komen.

Ook andere westerse landen wezen op de noodzaak van politieke, sociale en economische hervormingen en de nauwe betrokkenheid van Arabische partners. Hoewel de Jemenitische regering kan rekenen op westerse steun, is een en ander in eerste instantie toch de verantwoordelijkheid van de Jemenitische regering zelf. Ook Arabische landen spraken steun uit voor de nodige hervormingen. Door vrijwel alle Arabische landen werd het belang van respect voor soevereiniteit en nationale integriteit van Jemen onderstreept.

De twee uur durende bijeenkomst heeft geresulteerd in een verklaring, afgegeven door het Britse voorzitterschap, waarin onder meer wordt aangegeven dat aanwezige landen zich hebben verenigd in een groep «Friends of Yemen». Hoewel de vrijdelde aanslag op het Delta Airlines toestel op 25 december 2009 de directe aanleiding vormde voor de bijeenkomst, bestaat eensgezindheid over het feit dat een alomvattende aanpak nodig is om de problemen van Jemen het hoofd te bieden. Hiervoor waren geen extra fondsen nodig. Er werden dan ook geen fondsen toegezegd. Aanwezigen gaven aan bereid te zijn Jemen bij te staan in diens strijd tegen Al Qaida op het Arabisch Schiereiland (AQAS). Veiligheidsmaatregelen dienen echter hand in hand gaan met een diplomatieke inzet en activiteiten gericht op stabilisering en ontwikkeling.

De Jemenitische regering is opgeroepen naast een politieke dialoog met de oppositie in het noorden en met de oppositie in het zuiden, ook de nodige politieke, sociale en economische hervormingen door te voeren. De Friends hebben hierbij hun steun aangeboden. Het IMF zal met de Jemenitische regering besprekingen starten over een IMF-programma in Jemen.

De Secretaris Generaal van de GCC zal in Riyad, op 27–28 februari 2010 een vergadering van GCC-donoren en Jemen organiseren waarbij gesproken zal worden over effectievere hulp en nodige hervormingen in Jemen. Ook een nog niet nader gedefinieerd aantal andere donoren zal hierbij aanwezig zijn.

De volgende vergadering van de Friends zal waarschijnlijk in maart in de Golf-regio plaatsvinden. Om de vergaderingen van de Friends voor te bereiden, zijn twee werkgroepen opgericht. Een werkgroep inzake «justice and rule of law» zal worden voorgezeten door Nederland, met Jordanië als vice-voorzitter. De Verenigde Arabische Emiraten zullen het voorzitterschap van de werkgroep «economy and governance» op zich nemen, met Duitsland als vice-voorzitter.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen